

W S O Y K L A S S I K O T

D. H. LAWRENCE

Lady Chatterleyn rakastaja

LADY CHATTERLEYN RAKASTAJA

D. H.
LAWRENCE

LADY CHATTERLEYN RAKASTAJA

Suomentanut MARJA ALOPAEUS

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *LADY CHATTERLEY'S LOVER* ILMESTYI 1928.

TÄMÄN SUOMENNETUN LAITOKSEN ENSIMMÄINEN PAINOS ILMESTYI 1989.

© MARJA ALOPÆUS JA WSOY 1989

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-51630-0

PAINETTU EU:ssa

ENSIMMÄINEN LUKU

Meidän aikakauttamme olennoi traagisuus, joten me kieltäydymme suhtautumasta siihen traagisesti. Mullistus on tapahtunut, olemme raunioiden keskellä, ryhdymme kyhäämään uusia pikku asuinsijoja, elättelemään uusia pikku toiveita. Se on rankkaa työtä: nyt ei sileätä tietä tulevaisuuteen ole: mutta me kierrämme, tai mönkien ylitämme esteet. Elettävä on, vaikka taivaita putoaisi kuinka monta.

Kutakuinkin tällainen oli Constance Chatterleyn tilanne. Sota oli rysäyttänyt katon hänen päällensä. Ja hän oli käsittänyt, että kun elää niin oppii.

Hän avioitui Clifford Chatterleyn kanssa vuonna 1917, jolloin Clifford oli kotona kuukauden lomalla. He viettivät kuukauden mittaisen kuherruskuukauden. Sitten Clifford lähti takaisin Flanderiin: tullakseen kuuden kuukauden kuluttua laivatuksi jälleen Englantiin kutakuinkin pirstaleina. Constance, hänen vaimonsa, oli silloin kaksikymmentäkolmevuotias, ja Clifford kahdenkymmenen yhdeksän.

Cliffordin ote elämään oli suurenmoinen. Hän ei kuollut, ja pirstaleet näyttivät kasvavan takaisin yhteen. Kahdeksi vuodeksi hän jäi lääkärin hoiviin. Sitten hänet julistettiin toipuneeksi ja kelvalli-

seksi palaamaan jälleen elämään, ruumiin alempi puolisko, lantiosta eteenpäin, iäksi halvaantuneena.

Tällöin oli vuosi 1920. He, Clifford ja Constance, palasivat Cliffordin kotiin, Wragby Halliin, 'sukukartanoon'. Cliffordin isä oli mennyt manalle, Clifford oli nyt baronetti, sir Clifford, ja Constance oli lady Chatterley. He saapuivat ryhtyäkseen talonpitoon ja avioelämään jokseenkin lohduttomassa Chatterleyiden tyyssijassa jokseenkin riittämättömin tuloin. Cliffordilla oli sisar, mutta tämä oli poistunut. Muutoin ei lähisukulaisia ollut. Vanhempi veli oli kuollut sodassa. Iäksi rampautuneena, tietäen että ei voisi milloinkaan saada lapsia Clifford tuli kotiinsa savuiseen Keski-Englantiin pitämään Chatterleyn nimeä elossa sen aikaa kuin pystyi.

Ei hän oikeastaan ollut alamaissa. Hän saattoi rullata itseään pyörillä varustetussa tuolissa sinne tänne, ja hänellä oli eräänlainen kylpylätuoli johon oli montteerattu pieni moottori, niin että hän saattoi omin neuvoin hitaasti ajella puutarhan ympäri ja uljaaseen, alakuloiseen puistoon, josta hän oikeastaan oli hyvin ylpeä, vaikka olikin sanailevinaan siitä yliolkaisesti.

Koska hän oli kärsinyt niin paljon, hänen kärsimiskykynsä oli jossain määrin kaikkonnut. Hän jäi kummalliseksi ja kirkasälyiseksi ja hyväntuuliseksi, voisi sanoa milteipä sirkeäksi verevine, terveenäköisine naamoineen ja kalpeansinisine, haastavankirkkaine silmiineen. Hänen hartiansa olivat leveät ja voimakkaat, kädet erittäin voimakkaat. Hän pukeutui kalliisti ja käytti komeita Bond Streetin solmioita. Silti hänen kasvoillaan edelleen näkyi raajarikon varuillaan oleva ilme, hienoista tyhjiyttä.

Hän oli ollut niin vähällä menettää henkensä, että se mikä oli jäljellä oli hänelle verrattoman kallisarvoista. Hänen hätäisen kirkkaista silmistään paistoi ilmeinen ylpeys kun hän oli sen suuren järkytyksen jäljiltä elossa. Mutta häntä oli satutettu niin kipeästi, että jokin hänen sisässään oli menehtynyt, jotkin hänen tunteensa olivat poissa. Tilalla oli aukko vailla tuntoa.

Hänen vaimonsa Constance oli verevä, maalaisen näköinen tyttö, jolla oli pehmeät ruskeat hiukset ja tanakka vartalo ja verkkai-

set, epätavallista energiaa uhkuvat liikkeet. Hänellä oli suuret, ihmettelevät silmät ja pehmeä, lauha ääni, ja hän näytti vastikään kotikylästään lähteneeltä. Niin ei suinkaan ollut laita. Hänen isänsä oli Kuninkaallisen Taideakatemian taannoin maineikas jäsen, vanha sir Malcolm Reid. Hänen äitinsä oli prerafaeliittisuuden jokseenkin vehmaina päivinä lukeutunut fabianistien hengenviljelijöihin. Tässä taiteilijoiden ja kulturellien sosialistien välimaastossa Constance ja hänen sisarensa Hilda olivat saaneet kasvatuksen, jota voisi kutsua esteettisesti epäsovinnaiseksi. Heidät oli viety Pariisiin ja Firenzeen ja Roomaan hengittämään sisäänsä taidetta, ja heidät oli viety myös toiseen suuntaan, Haagiin ja Berliiniin suuriin sosialistikkouksiin, missä puhujat puhuivat jokaisella sivistyskielellä eikä kukaan kainostellut.

Siksi nuo kaksi tyttöä lakkasivat jo varhaisella iällä vähääkään säikkymästä taidetta tai poliittista ihanteellisuutta. Ne olivat heidän luonnollista ilmapiiriään. He olivat samalla kertaa kosmopoliitteja ja provinsiaalisia, lisättyä sillä taiteen kosmopoliittisella provinsiaalisuudella mikä liittyy puhtaisiin yhteiskunnallisiin ihanteisiin.

Viidentoista ikäisinä heidät oli lähetetty Dresdeniin, oppimaan muun muassa musiikkia. Ja siellä heillä oli ollut hauskaa. He elivät vapaata opiskelijaelämää, he kiistelivät miesten kanssa filosofian, sosiologian ja taiteen kysymyksistä, he olivat aivan yhtä hyviä kuin itse miehet: vieläpä parempia, koska he olivat naisia. Ja he patikoivat metsiin kera vanterien nuorukaisten, jotka kantoivat kitaroita, ploing, ploing! He lauloivat Wandervogel-lauluja, ja he olivat vapaita. Vapaita! Se oli se mahtisana. Ulkona avarassa maailmassa, ulkona aamuisissa metsissä elämäniloisten ja loistavakurkkuisten nuorten veikkosten kanssa, vapaina tekemään mitä mielivät ja – ennen kaikkea – sanomaan mitä mielivät. Nimenomaan puhumisen merkitys oli ylitse kaiken: puheen intohimoinen vuorovaikutus. Rakkaus oli vain toissijaista säästystä.

Kahdeksanteentoista ikävuoteensa mennessä sekä Hildalla että Constancella oli ollut kokeelliset rakkaussuhteensa. Ne nuoret miehet, joiden kanssa he niin kiihkeästi puhuivat ja niin elämäniloisesti

lauoivat ja suurenmoisessa vapaudessa leireilivät puitten siimeksessä, tietysti halusivat lemmonyhteyttä. Tytöt empivät, mutta toisaalta siitä puhuttiin niin paljon, sen piti oleman niin tärkeätä. Ja miehet olivat niin nöyriä ja isoavia. Miksipä ei tyttö voinut ruveta kuningattareksi ja suoda itseään lahjaksi?

Niinpä he olivat suoneet itsensä lahjaksi, kumpikin sille nuorukaiselle jonka kanssa kaikkein hienosyisimmät ja intiimeimmät kiistat oli käyty. Kiistat, keskustelut olivat mahtavia: rakastelu ja yhtyminen olivat eräänlainen alkukantainen kääntöpuoli ja pienoinen antikliimaksi. Jälkeenpäin oli poikaan vähemmän rakastunut ja hie-man taipuvainen vihaamaan häntä, ikään kuin hän olisi luvattomasti kulkenut tytön yksityisyydessä ja sisäisessä vapaudessa. Sillä totta kai, jos olit tyttö, elämän koko arvokkuus ja tarkoitus sisältyi ehdottoman, täydellisen, puhtaan ja jalon vapauden saavuttamiseen. Mitä muuta tarkoitusta tytön elämässä oli? Kuin että karisti pois vanhat ja rähjäiset yhteydet ja alistussuhteet?

Ja tarkasteltiinpa sitä kuinka haaveellisesti tahansa, tämä seksijuttu oli kaikkein ammoisimpia, rähjäisimpiä yhteyksiä ja alistussuhteita. Runoilijat jotka korottivat sen kunniaan olivat enimmäkseen miehiä. Naiset olivat aina tienneet, että oli jotakin parempaa, jotakin korkeampaa. Ja nyt he tiesivät sen taatummin kuin koskaan. Naisen kaunis puhdas vapaus oli määrättömän paljon suurenmoisempaa kuin mikään seksuaalinen rakkaus. Valitettavaa oli vain se, että tässä asiassa miehet rämpivät niin kaukana naisten jäljessä. He peräsivät sitä seksijuttua kuin koirat.

Ja naisen täytyi antautua. Mies mielihaluineen oli kuin lapsi. Naisen täytyi suoda hänelle se mitä hän halusi, tai muuten hän, niin kuin lapsi, luultavasti rupeaisi ilkeäksi ja säntäisi tiehensä ja pilaisi yhteyden, joka oli mitä miellyttävin. Mutta nainen saattoi antautua miehelle antamatta pois omaa sisäistä, vapaata minäänsä. Sitä ne jotka runoilivat ja puhuivat seksistä eivät näkyneet ottaneen riittävästi lukuun. Nainen saattoi ottaa miehen luovuttamatta omaa itseään todella. Hän aivan varmasti saattoi ottaa miehen luovuttamatta itseään miehen valtaan. Hän pikemminkin saattoi käyttää tätä seksijuttua

saadakseen miehen omaan valtaansa. Sillä sukupuolisessa kanssakäymisessä naisen tarvitsi vain pidätellä ja, itse taitekohtaansa tulematta, antaa miehen päästä loppuun ja vajentaa itsensä: ja sen jälkeen nainen voi pitkittää yhteyttä ja saavuttaa oman orgasminsa ja taitekoh- tansa miehen ollessa pelkästään hänen työkalunsa.

Kumpaisellakin siskoksella oli jo ollut rakkauskokemuksensa, kun sota tuli ja heidät hoputettiin kotiin. Kumpikaan ei koskaan rakastunut kehenkään nuoreen mieheen, elleivät hän ja nuori mies olleet sanallisesti hyvin läheisiä: nimittäin, elleivät he keskenään PU- HUESSAAN olleet perin pohjin kiinnostuneita. Kuinka ällistyttävän, perinpohjaisen, uskomattoman sykähdyttävää olikaan intohimoisesti puhua jonkun todella etevän nuoren miehen kanssa tunnista toiseen, jatkaa päivästä päivään, kuukausikaudet...tätä he eivät olleet ikinä tajunneetkaan ennen kuin niin tapahtui! Paratiisillista lupausta: Sinä olet saava miehiä joitten kanssa puhua! – ei sitä ikinä ollut lausuttu. Vasta sen täytyttyä he huomasivat mikä lupaus se olikaan.

Ja jos sen intiimiyden jälkeen, joka virisi näissä eloisissa ja hen- kevän valistuneissa keskusteluissa, se seksijuttu kävi enemmän tai vähemmän väistämättömäksi, niin käyköön. Se viitoitti erään luvun loppua. Siinä oli myös oma sykähdyttävyytensä: omituinen värähte- levä sykähdys ruumiin sisällä, itseä korostava päätöskouristus, niin kuin viimeinen sana, kiihdyttävä, ja sangen samantapainen kuin ri- vi asteriskeja, joita voi panna osoittamaan kappaleen loppumista ja katkoa johtoiheessa.

Kun tytöt tulivat kotiin vuoden 1913 kesälomalleen, jolloin Hilda oli kahdenkymmenen ja Connie kahdeksantoista, heidän isänsä näki selvästi että heillä oli ollut rakkauskokemuksensa.

L'amour avait passé par là, 'rakkaus oli käynyt siellä', niin kuin jo- ku sen ilmaisee. Mutta hän oli itsekin kokenut mies ja antoi elämän kulkea omaa kulkuaan. Äiti puolestaan, hermoheikko invalidi elä- mänsä viimeiset vuodet, halusi ainoastaan tyttöjen olevan 'vapaita' ja 'toteuttavan itseään'. Hän itse ei ollut milloinkaan pystynyt olemaan kaikin puolin oma itsensä, se oli häneltä evätty. Taivas tietää mik- si, sillä hän oli nainen jolla oli omat tulot ja oma päänsä. Hän syyt-

ti aviomiestään. Mutta itse asiassa se johtui jostakin vanhasta hänen sieluunsa tai mieleensä painuneesta auktoriteetin vaikutelmasta josta hän ei päässyt eroon. Se ei mitenkään liittynyt sir Malcolmiin, joka jätti hermostuneesti vihamielisen, tulistuvan vaimonsa omiin hoteisiinsa ja kulki oman päänsä mukaan.

Joten tytöt olivat 'vapaita' ja lähtivät takaisin Dresdeniin ja musiikkinsa ja yliopiston ja nuorten miestensä pariin. He rakastivat kumpainkin omaa nuorta miestänsä, ja kumpaisenkin oma nuori mies rakasti heitä koko henkisen viehtymyksensä intohimolla. Kaiken sen suurenmoisen, mitä nuo nuoret miehet ajattelivat ja ilmaisivat ja kirjoittivat, he ajattelivat ja ilmaisivat ja kirjoittivat nuoria naisiaan varten. Connien nuori mies oli musikaalinen. Hildan oli tekninen. Mutta he kerta kaikkiaan elivät nuoria naisiaan varten. Mieleensä ja henkisissä kiihotustiloissaan, nimittäin. Jossakin muualla heitä kohdeltiin hieman kaltoin, joskaan he eivät sitä tienneet.

Myös heissä oli ilmeistä, että rakkaus oli käynyt heidän lävitsensä: nimittäin sen fyysinen kokemus. On merkillistä minkä hienovaraisen mutta jäljittelemättömän muodonmuutoksen se saa aikaan, sekä miesten että naisten ruumiissa: naisen se tekee kukkeammaksi, hienovaraisemmin pyöreäksi, hänen nuorekkaan kulmikkuutensa pehmeämmäksi ja ilmeensä joko hätäiseksi tai voitonriemuiseksi: miehen paljon vaimeammaksi, enemmän sisäänpäin kääntyneeksi, ja hänen harteidensa ja pakaroidensa viivat vähemmän itsetietoisiksi, epäröivämmiksi.

Silloin kun varsinainen seksin sykähdys oli ruumiin sisässä meneillään, siskokset lähestulkoon antautuivat outoon miehiseen valtaan. Mutta nopeasti he tointuivat, ottivat seksin sykähdyksen aistimuksena ja pysyivät vapaina. Kun puolestaan miehet seksikokemuksesta naisille kiitollisina antoivat sielunsa kirvota heihin. Ja näyttivät jälkeensä vähän siltä kuin olisivat hukanneet kultakimpaleen ja löytäneet kiven. Connien mies tahtoi hieman murjottaa, Hildan hie-man irvailla. Mutta sellaisia miehet ovat! Kiittämättömiä eivätkä ikinä tyytyväisiä. Kun heitä ei huoli, he vihaavat sinua koska et huoli heitä; ja kun heidät huolii, he jälleen vihaavat sinua, jostakin muusta

syystä. Tai ilman minkäänlaista syytä, paitsi sitä että he ovat nyrpeitä lapsia eivätkä tule tyytyväisiksi saivatpa he mitä tahansa, tehköön nainen minkä voi.

Tuli kuitenkin sota, Hilda ja Connie patistettiin jälleen kotiin, heidän jo käytyään toukokuussa kotona äitinsä hautajaisissa. Ennen joulua 1914 heidän molemmat saksalaiset nuoret miehensä olivat vainajia; minkä tiimoilla siskokset itkivät ja intohimoisesti rakastivat nuoria miehiään, mutta pinnan alla unohtivat heidät. Heitähän ei enää ollut.

Molemmat siskokset asuivat isänsä Kensingtonin-talossa, joka tosiasiassa kuului heidän äidilleen, ja seurustelivat nuoren cambridgelaisjoukon kanssa, joukon joka edusti 'vapautta' ja flanellihousuja ja kaulasta aukinaisia flanellipaitoja ja eräänlaista hyvinkasvatettua tunnepitoista anarkiaa ja supisevaa, mumisevaa ääntä ja äärimmäisen herkkänahkaista käytöstyyliä. Hilda kuitenkin meni yhtäkkiä naimisiin itseään kymmenen vuotta vanhemman miehen kanssa, samaisen cambridgelaisjoukon ikäjäsenen, miehen jolla oli kohtalaisesti rahaa ja lokoisa perintövirka valtionhallinnossa: mies kirjoitti myös filosofisia esseitä. Hilda asui hänen kanssaan pienehköä taloa Westminsterissä ja liikkui siinä valtionhallinnon oivallisessa seurapiirissä jonka väki ei ole suoraan huipulta, mutta joka on, tai kernaasti olisi kansakunnan todellinen älyllinen valtatekijä: väkeä joka tietää mistä se puhuu, tai puhuu ikään kuin tietäisi.

Connie harrasti kevyttä kotirintamatyötä ja piti yhtä Cambridgen flanellisten tinkimättömyysmiesten kanssa, jotka säyseästi ilkkuivat toistaiseksi kaikkea. Hänen 'ystävänsä' oli muuan Clifford Chatterley, kahdenkymmenenkahden ikäinen nuori mies, joka oli rientänyt kotiin Bonnista, missä oli opiskellut hiilikaivostekniikkaa. Aiemmin hän oli viettänyt kaksi vuotta Cambridgessa. Nyt hänestä oli tullut erään elegantin rykmentin yliluutnantti, joten hän saattoi ilkkua kaikkea pukevammin univormussa.

Clifford Chatterley oli ylemmästä luokasta kuin Connie. Connie oli hyvin toimeen tulevaa älymystöä, mutta Clifford oli aristokratiaa. Ei järeintä, mutta silti sitä itseään. Olihan hänen isänsä baronetti ja hänen äitinsä oli ollut varakreivin tytär.

Mutta olkoonkin että Clifford oli parempaa syntyperää kuin Connie ja enemmän 'seurapiirejä', hän oli omalla tavallaan provinsiaalisempi ja arempi. Hänen olonsa oli rento suppeassa 'suuressa maailmassa', toisin sanoen maataomistavan aristokratian seurapiireissä, mutta hän ujosteli ja jännitti koko sitä muuta isoa maailmaa, joka koostuu keski- ja alempien luokkien valtaisista laumoista ja ulkomaalaisista. Jos totuus on pakko kertoa, keski- ja alempiluokkainen ihmiskunta ja hänen omaan luokkaansa kuulumattomat ulkomaalaiset ihan pikkuriikkisen pelottivat häntä. Hän oli jollakin lamauttavalla tavalla tietoinen omasta puolustuskyvyttömyydestään, vaikka hänellä oli kaikki etuoikeutetun puolustuskeinot. Mikä on merkillistä, mutta aikamme ilmiö.

Siksi Constance Reidin kaltaisen tytön omalaatuinen pehmeä itsetunto tenhosi häntä. Kaoottisessa ulkomaailmassa Connie piti itsensä niin paljon paremmin koossa kuin hän oman itsensä.

Tästä huolimatta myös Clifford oli kapinallinen: hän kapinoi jopa omaa luokkaansa vastaan. Tai ehkäpä kapinoi on liian voimakas sana; aivan liian voimakas. Hän oli vain tempautunut mukaan nuorison yleiseen, suosittuun kavahdukseen sovinnaisuutta ja minkä tahansa lajin todellista auktoriteettia vastaan. Isät olivat naurettavia: hänen oma jääräpäinen isänsä naurettava vailla vertaa. Ja hallitukset olivat naurettavia: meidän oma odotetaan ja katsotaan -lajimme erittäinkin. Ja armeijat olivat naurettavia, ja vanhat kenraalihöppänät kaikin puolin, punanaamainen Kitchener yliverlaisena. Jopa sota oli naurettava, joskin se surmasi melkoisen runsaasti ihmisiä.

Itse asiassa kaikki oli hieman naurettavaa, tai sitten lopen naurettavaa: taatusti kaikki mikä liittyi auktoriteettiin, sijaisipa se armeijassa tai hallituksessa tai yliopistoissa, oli jossakin määrin naurettavaa. Ja milloin hallitseva luokka ylipäättään oli hallitsevinaan, se myös oli naurettava. Sir Geoffrey, Cliffordin isä, oli ylettömän naurettava kun hakkautti puitaan ja kitki miehiä hiilikaivoksestaan tuupatakseen heidät sotaan, ja oli itse niin turvassa ja isänmaallinen, mutta samalla haaskasi isänmaahansa enemmän rahoja kuin hänellä oli.

Kun neiti Chatterley – Emma – tuli Keski-Englannista Lontoon tekemään jotakin sairaanhoitotyötä, hän lateli hillittyjä onnistuksia sir Geoffreysta ja tämän määrätietoisesta isänmaallisuudesta. Herbert, vanhempi veli ja perijä, nauraa hörötti, vaikka hänen puunsa siellä kaatuivat pönkiksi juoksuautoihin. Mutta Clifford vain hymyili hivenen vaivautuneesti. Kaikki oli naurettavaa, hyvinkin totta. Mutta kun se hipoi liian läheltä ja myös oma itse muuttui naurettavaksi...? Eri luokasta tulleet, kuten Connie, sentään suhtautuivat vakavasti johonkin. He uskoivat johonkin.

Melkoisen vakavasti he suhtautuivat sotapoikiin ja yleisen asevelvollisuuden uhkaan ja lasten potemaan sokeri- ja toffeepulaan. Kaikissa näissä seikoissa auktoriteetit tietysti olivat naurettavan väärässä. Mutta Clifford ei osannut ottaa sitä raskaasti. Hänelle auktoriteetit olivat naurettavia *ab ovo*, eivät toffeen tai sotapoikien tähden.

Ja auktoriteetit tuntuivat naurettavilta ja käyttäytyivät hyvinkin naurettavalla tavalla, ja jonkin aikaa kaikki oli silkkaa hullun hatuntekijän teekutsua. Kunnes asiat kehittyivät toisella puolella, ja Lloyd George tuli pelastamaan tilanteen tällä puolella. Ja se ylitti jopa naurettavuuden, eivätkä nuoret pilkkakirveet enää nauraneet.

Vuonna 1916 Herbert Chatterley sai surmansa, joten Cliffordista tuli perijä. Jopa tämä sai hänet kauhuihinsa. Hänen merkittävyytensä sir Geoffreyn poikana ja Wragbyn jälkikasvuna oli iskostettu häneen niin, sitä hän ei päässyt koskaan pakoon. Ja kuitenkin hän tiesi, että suunnattoman kuhisevan maailman silmissä myös se oli naurettavaa. Nyt hän oli perijä ja vastuussa Wragbysta. Eikö se ollutkin kauheata? ja myös loistavaa, ja samalla, kenties, täysin absurdia?

Sir Geoffrey ei absurdiudelle korvaansa lotkauttanut. Hän oli kalpea ja kireä, kuoreensa vetäytynyt ja jääräpäisesti päättänyt pelastaa maansa ja oman asemansa, olkoon ohjissa Lloyd George tai kuka kulloinkin. Niin irti kytkeytynyt hän oli, niin erkaantunut siitä Englannista joka oli todellinen Englanti, niin tyystin epäpätevä, että hänellä oli suotuista käsitys jopa Horatio Bottomleysta. Sir Geoffrey edusti Englantia ja Lloyd Georgea niin kuin hänen esivanhempansa olivat edustaneet Englantia ja pyhää Yrjänää: eikä hän koskaan tien-

nytkään, että siinä oli ero. Joten sir George kaatoi tukkipuuta ja edusti Lloyd Georgea ja Englantia, Englantia ja Lloyd Georgea.

Ja hän tahtoi Cliffordin menevän naimisiin ja tuottavan perillisen. Cliffordista tuntui että hänen isänsä oli toivottoman ajastaan jäänyt. Mutta missä kohden hän itse oli sen edempänä, paitsi siinä että hänellä oli kaihertava tuntu kaiken naurettavuudesta, ja oman asemansa ylivertaisesta naurettavuudesta? Sillä halusipa hän tai ei, hän suhtautui baronettiuteensa ja Wragbyyn haudanvakavasti.

Hilpeä innostus oli kadonnut sodasta...kuollut. Liikaa kuolemaa ja kauhua. Mies tarvitsi tukea ja lohtua. Mies tarvitsi oman ankkurinsa turvalliseen maailmaan. Mies tarvitsi vaimon.

Kaikista yhteyksistään huolimatta Chatterleyt, kaksi veljestä ja sisko, olivat eläneet merkillisen eristyksissä, suljettuina toistensa seuraan Wragbyyn. Eristyneisyyden tuntu, heidän asemansa heikkouden tuntu, heidän puolustuskyvyttömyyden tuntunsa aatelisarvosta ja maaomaisuudesta huolimatta, tai niiden vuoksi, tehosti perhesiteitä. He olivat kytkeytyneet irti siitä teollisesta Keski-Englannista, missä he elivät elämäänsä. Ja omasta luokastaan heidät kytki irti sir Geoffrey juro, jääräpäinen, salpautunut luonne, tämä isä jota he ilkkuivat mutta johon he suhtautuivat niin herkkänahkaisesti.

Tuo kolmikko oli sanonut että he eläisivät kaikki yhdessä ainaisesti. Mutta nyt Herbert oli kuollut, ja sir Geoffrey tahtoi Cliffordin avioituvan. Sir Geoffrey tuskin mainitsi asiaa: hän ei juuri puhunut. Mutta Cliffordin oli vaikea tehdä tenää hänen sanattomalle, jurottavalle vaatimukselleen että niin täytyi tapahtua.

Mutta Emma sanoi Ei! Hän oli kymmenen vuotta Cliffordia vanhempi, ja hänestä tuntui että Cliffordin naimisiinmeno olisi karkuruutta ja luopuruutta siitä mitä perheen nuoret olivat edustaneet.

Clifford yhtä kaikki nai Connien ja sai kuherruskuukautensa Connien kanssa. Oli kauhistuttava vuosi 1917, ja he olivat likeisiä kuten kaksi ihmistä jotka yhdessä seisovat uppoavan laivan kannella. Clifford oli ollut naimisiin mennessään koskematon: eikä seksipuoli merkinnytkään hänelle paljoa. He olivat niin läheisiä, hän ja Connie, sitä lukuunottamattakin. Ja Connie tunsu hienoista riemua tästä

likeisyydestä, joka oli seksuaalisuuden yläpuolella ja miehen 'tyytytyksen' yläpuolella. Clifford ainakaan ei ollut vain hanakka saamaan omaa 'tyytytystä', kuten niin monet miehet näköjään olivat. Ei, likeisyys oli syvempää, henkilökohtaisempaa kuin se. Ja seksi oli pelkkä sattuma, tai lisäke, yksi tuollainen merkillinen jälkeenuhtunut elintoiminta, joka kaikessa kömpelyydessään pysyy sitkeästi elossa, mutta ei oikeastaan ole välttämätön. Tosin lapsia Connie kyllä halusi: vaikka vain linnoittaakseen itsensä kälyään Emmaa vastaan.

Mutta vuoden 1918 alussa Clifford laivattiin murskana kotiin, eikä lasta tullut. Ja sir Geoffrey kuoli mielipahaan.

TOINEN LUKU

Connie ja Clifford tulivat kotiin Wragbyyn syksyllä 1920. Neiti Chatterley, jota veljen petos edelleen inhotti, oli poistunut ja asui pikku huoneistossa Lontoossa.

Wragby oli pitkä matala vanha talo, joka oli rakennettu ruskeasta hiekkakivestä, aloitettu seitsemäntoistasataaluvun puolimaissa ja lisäilty kunnes se oli häkkyrämäinen paikka vailla suurtakaan hienostusta. Se sijaitsi harjanteella hyvinkin uljaassa vanhassa tammipuistossa, mutta voi, lähietäisyydellä näkyi Tevershallin hiilikaivoksen piippu höyryä ja savua pölyyväänä, ja etäisyyksissä kukkulan kosteassa udussa Tevershallin kylän veres lonkero, kylän joka alkoi miltei puiston porteilta ja matoi tyystin toivottomassa rumuudessaan yhden pitkän ja karmaisevan mailin: taloja, riveittäin viheliäisiä, pieniä, lian pinttämisiä tiilitaloja mustat liuskekatot kansinaan, teräviä kulmia ja tietentahtoista, ilmeetöntä ankeutta.

Connie oli tottunut Kensingtoniin, tai Skotlannin kukkuloihin, taikka Sussexin alanteisiin: ne olivat hänen Englantinsa. Nuoruuden stolaaisuudella hän loi yhden perehtyvän silmäyksen tähän Keski-Englannin rauta- ja hiilimaan pohjattomaan, sieluttomaan rumuuteen ja jätti sen olemaan se mikä se oli: uskomaton ja ajattelematta paras. Wragbyn melko alakuloisiin huoneisiin hän kuuli kui-

Lady Chatterleyn rakastaja on 1900-luvun tunnetuimpia ja kiistellyimpiä teoksia, eroottinen romaani, jota saatiin lukea vuosikymmenet vain sensuroituina laitoksina. Oikeusjutut ja julkaisukiellot saattelivat sitä kaikkialla missä se ilmestyi.

Nykyisin teoksella on klassikon asema.

Lordi Chatterleyn puolison ja metsänvartija Oliver Mellorsin rakkaustarina hakee vertaistaan aistillisuudessaan.

Se on voimakkaan elämäntunteen ja seksuaalisen rakkauden ylistys. D. H. Lawrence korostaa vapauden ja luonnollisuuden merkitystä vastapainoksi yhteiskunnan vaatimuksille.

TEOKSEN ON SUOMENTANUT MARJA ALOPAEUS.

KANNEN MAALAUUS Christopher Williams (1873–1934), *Blodeuwedd*, 1925–30 | Öljyväri | Newport Museum and Art Gallery, South Wales | The Bridgeman Art Library • SARJA-ASU: Ville Laihonon | KANSI: Eija Kuusela

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-51630-0